

Dočítate sa v čísle
alebo na www.ozkovo.sk:

- OZ KOVO s petíciou za referendum – str. 1 až 2
- V ARRIVE Nitra podpísaná dohoda – str. 1 až 2
- Druhý pilier je labilný - str. 7

V ARRIVE NITRA PO SPORE DOHODA

Viac ako pol roka trvalo kolektívne vyjednávanie v nitrianskej autobusovej spoločnosti ARRIVA Nitra, a.s. Nakoniec sa dohoda zrodila v konaní pred sprostredkovateľom, nominovanom Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Pri riešení sporu v kolektívnom vyjednávaní o neho požiadala Základná organizácia (ZO) OZ KOVO ARRIVA Nitra, zastupujúca zamestnancov tejto dopravnej spoločnosti.

Ako potvrdil predseda ZO OZ KOVO ARRIVA Nitra, Michal ĎURIŠ, podpísanie novej kolektívnej zmluvy, platnej od 1. júna 2018 do 31. decembra 2019, sa uskutočnilo v druhý júlový deň. „Za spoločnosť ARRIVA NITRA a.s. novú podnikovú kolektívnu zmluvu podpísal jej generálny riaditeľ a člen predstavenstva, pán Ing. Juraj KUSÝ a podpredseda predstavenstva pán László IVAN. Za Odborový zväz KOVO podpisovali predsedovia troch základných organizácií, ktorých sa táto zmluva týka. Za ZO OZ KOVO Topoľčany pán Vojtech BENKO, za ZO OZ KOVO Zlaté Moravce pán Ľuboš KOPRDA a za ZO OZ KOVO ARRIVA Nitra, a.s., pán Michal ĎURIŠ.“

POZORUHODNÝ RAST MIEZD

V porovnaní s minulým rokom nová kolektívna zmluva garantuje predovšetkým rast priemerných miezd zamestnancov, ktoré sa v tomto roku pre kategóriu vodičov autobusu navyšujú o 10% a pre ostatné kategórie o 5%.

Predseda M. ĎURIŠ konkretizuje: „Základná hodinová mzda sa v kategórii vodičov autobusu zvyšuje zo súčasných 2,98 eura na 3,80 eur na hodinu. Prémiová zložka mzdy po novom predstavuje 15 % zo základnej mzdy (3,80 eur), namiesto pôvodných štyroch rôznych nenárokovateľných úrovní, ktoré boli vyplácané v prie-

(Pokračovanie na 2. str.)

„Osud nie je vecou náhody, ale voľby.“

americký rečník a politik William Jennings BRYAN

OZ KOVO odštartovalo petíciu na vyhlásenie referenda k zastropovaniu veku odchodu do dôchodku!

Odborový zväz KOVO opäť začína zbierať podpisy slovenských občanov. Tentoraz pod petíciu za vyhlásenie referenda o zastropovaní veku odchodu do dôchodku. Novinárom to na tlačovej besede 10. júla v Bratislave potvrdil predseda OZ KOVO Emil MACHYNA.

Petícia OZ KOVO obsahuje dve otázky, ktoré by sa v prípade vyzbierania 350 tisíc právoplatných podpisov občanov SR mali následne objaviť v referende. Otázky sa venujú tzv. dôchodkovému stropu a sú nasledovné: 1/ Či občania súhlasia so „zastropovaním“ dôchodkového veku na 64 rokov? 2/ Či by malo byť zákonom zastavené predlžovanie veku odchodu do dôchodku pre ženy, ktoré vychovali jedno dieťa - na 63,5 roka; pre ženy, ktoré vychovali dve deti - na 63 rokov a pre ženy, ktoré vychovali tri a viac detí - na 62,5 roka?

Argumentov, prečo chcú odborári takýmto spôsobom zastropovať vek odchodu do dôchodku, je podľa šéfa kovákov viacero. Jedným z najdôležitejších je, že ľudia na Slovensku sa vo výraznej miere nedoživajú dôchodkového veku v plnom zdraví a na pravidelnú liečbu často aj viacerých ochorení sú odkázaní oveľa skôr, ako v iných európskych krajinách. Mnohí tiež musia pracovať v nočných zmenách, nepretržitých prevádzkach či v rizikových profesiách, čo sa tiež významne podpisuje pod ich zdravotný stav. Ako zdôraznil Emil MACHYNA: „Netreba všade vidieť len ekonomiku, treba vidieť aj ľudí.“

JEDNU ÚSPEŠNÚ PETÍCIU UŽ ZORGANIZOVALI

Kováci tak zároveň apelujú na poslancov Národnej rady SR, ktorí majú o zastropovaní veku odchodu do dôchodku rozhodovať na svojom septembrovom zasadnutí. Zdôrazňujú, že vôľa ľudí by nemala byť obchádzaná. Kovo totiž zastupuje najmä zamestnancov v kovovýrobe, hutníctve, strojárstve, automotive, ale aj vo verejnej doprave, kde sú vysoké fyzické i psychické nároky a pravidelne stúpajúci počet úrazov i chorôb z povolania. Oporu pritom majú aj vo vlnnejšej úspešnej petícii #SkorDoDochodku, kde v rekordnom čase za pár mesiacov vyzbierali cez 126 tisíc právoplatných podpisov. Tie potom začiatkom februára tohto roka odovzdali predsedovi Národnej rady SR Andrejovi DANKOVI a zaviazali tak poslancov parlamentu, aby sa touto témou zaoberali.

V SR NAJKRATŠÍ VEK DOŽÍVANIA V ZDRAVÍ

Sociologička Zuzana KUSÁ aktivitu kovákov k zastropovaniu dôchodkového veku kvituje. Nazdáva sa, že zastropovanie dôchodkového veku je dôležité.

(Pokračovanie na 2. str.)

KOZ SR: Prečo chceme minimálnu mzdu 635 € ?

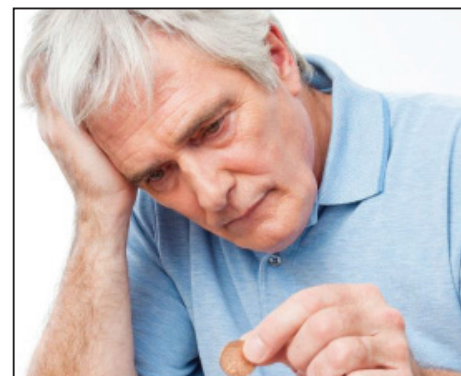
KOZ SR zotrúva na požiadavke zvyšovania minimálnej mzdy v súlade s európskou koncepciou boja proti fenoménu pracujúcej chudoby takým spôsobom, aby minimálna mzda dosiahla výšku 60% priemernej mzdy v národnom hospodárstve. S týmto cieľom KOZ SR predložila Návrh na úpravu minimálnej mzdy pre rok 2019 vo výške 635 eur mesačne.

Predkladaný návrh minimálnej mzdy sa niekomu môže javiť akoby odtrhnutý od reality a bez akýchkoľvek ekonomických podkladov. Ako argumenty na podporu jej rastu je však možné použiť výrazné množstvo faktov.

V roku 2019 napríklad porastú ceny, ceny potravín sa tiež výrazne zvyšujú už v tomto roku. Ekonomická výkonnosť hospodárstva zrýchľuje a tento rok dosiahne rast 4,1 % a budúci rok až 4,5 %. Trh práce vďaka tomu zažíva oživenie a výrazne klesá nezamestnanosť, ktorá sa dostáva na úroveň prirodzenej miery nezamestnanosti. Všetky ekonomické pozitíva by sa mali odraziť aj na životnej úrovni obyvateľstva aj prostredníctvom rastu miezd.

MINIMÁLNA MZDA A ODBORY

Pre odbory je minimálna mzda jedným zo základných nástrojov zvyšovania miezd v národnom hospodárstve. Môžeme povedať, že jej výška určuje minimálnu hodnotu práce, ktorú je povinný zamestnávateľ zaplatiť zamestnancom za vykonanú prácu, odpracovaný čas. Minimálna mzda vplyva na odmeňovanie prác

(Pokračovanie na 4. str.)

V ARRIVE NITRA PO SPORE DOHODA

mere vo výške 24,5% zo základnej hodinovej mzdy (2,98 eur). Rast základnej mzdy spolu s prémiami tak predstavuje 17,6%, čo v nominálnom vyjadrení predstavuje u vodiča sumu cca 107 eur mesačne. Medziročne (porovnanie roka 2018 s rokom 2017) tak kolektívna zmluva garantuje rast príjmu vodiča takmer o 1300 eur,“ uzatvára predseda odborov.

SPRAVDLIVEJŠIE PRÉMIE I NADČASY

Ako ďalej M.ĎURIŠ konštatuje, pozitívnu zmenu dosiahli aj pri prémiiach: „Po novom sú prémie nárokovateľnou zložkou mzdy a zamestnávateľ ich môže krátiť len za presne stanovených pravidiel a v presne určenom rozsahu. A čo je najpodstatnejšie, sú neoddeliteľnou súčasťou kolektívnej zmluvy a nie, ako tomu bolo v minulosti, keď boli prémie upravené v internej smernici, vydávanej jednonestranne zamestnávateľom.“

So spätnou platnosťou sa od 1. júna zamestnancom zvyšuje aj nadčasový príplatok, a to z 30 % na 45% priemerného hodinového zárobku zamestnanca. To bola tiež jedna z požiadaviek odborovej organizácie, aby sa spravodlivejšie a transparentnejšie odmeňovala nadčasová práca.

Predseda kováckej odborovej organizácie v ARRIVE Nitra, M.ĎURIŠ, vyzdvihol ešte jeden moment: „Zamestnávateľ sa v súvislosti s dohodnutým nárastom miezd zároveň zaviazal v júlovom výplatnom termíne poskytnúť vodičom autobusu doplatok zvýšenia miezd za obdobie január až máj 2018, ktorý sa určí ako 10% z úhrnu ich hrubej mzdy, čo je cca 500 eur. Týka sa to asi 400 vodičov. Zamestnancom, ktorí nie sú zaradení v kategórii vodičov autobusu, doplatok zvýšenia miezd za to isté obdobie vo výške 5% z úhrnu hrubej mzdy, ktorá im bola vyplatená za obdobie január až máj 2018.“

Na záver predseda M.ĎURIŠ skonštatoval: „Dosiahnuté výsledky by neboli mysliteľné bez podpory zamestnancov, ktorých zastupujeme a ktorým sa za ňu chceme poďakovať. Rovnako tak chceme vyjadriť vďačnosť aj za vytrvalú spoluprácu a odbornú pomoc zástupcom Metodického pracoviska OZ KOVO v Bratislave, a to vedúcemu pracoviska - JUDr. Martinovi VAVROVI a jeho kolegom – právnikom: Mgr. Michalovi DROBNÉMU a JUDr. Veronike KOZÁKOVEJ. Za podporu ďakujeme aj členovi predsedníctva Rady OZ KOVO, Jánovi STÍSKALOVÍ. Všetkým a každému patrí naša vďaka.“

M.Ďuriš, M.Vavro, af

Najbližšie číslo PRIORÍT
vyjde 27. 9. 2018

OZ KOVO odštartovalo petíciu na vyhlásenie referenda k zastropovaniu veku odchodu do dôchodku!

(Pokračovanie z 1. str.)

„Slováci patria v rámci Európy k obyvateľstvu, ktoré má najkratší vek dožívania sa v zdraví, je to okolo 55 rokov! A takéto podlomené zdravie dáva omnoho menšie šance, že si dôchodok užijete v zmysle zasluženého odpočinku, a nielen ako boj s chorobami,“ prízvukuje sociologička.

ÚSTAVNÝ ČI OBYČAJNÝ ZÁKON?

Návrh na zastropovanie penzijného veku na 64 rokov ústavným zákonom predložili v máji do parlamentu poslanci Smeru. Plénum o ňom malo hlasovať v prvom čítaní na júrovej schôdzi. Poslanec Ján PODMANICKÝ však následne požiadal o presunutie tohto bodu na september. Mal sa tak vytvoriť čas na ďalšie rokovania, aby bola väčšia šanca na schválenie tohto ústavného zákona. Aby sa tak stalo, za zákon by muselo hlasovať minimálne 90 hlasov poslancov. Smer už avizoval, že ak neuspíše s ústavným zákonom, jeho poslanci predložia návrh obyčajného zákona. V takomto prípade je však väčšie riziko, že už nasledujúca vláda bude chcieť tento zákon otvárať a meniť jeho ustanovenia.

S PETÍCIU ZAMIERIA DO FABRIK I DO ULÍC

Kováci chceli pôvodne počkať na rozhodnutie parlamentu. Petičnú akciu plánovali spustiť až v prípade, ak by poslanci návrh odmietli. Keďže sa hlasovanie odložilo, rozhodli sa začať so zbieraním podpisov hneď a na spoluprácu oslovili aj ostatné odborové zväzy, združené v Konfederácii odborových zväzov SR. Zároveň plánujú osobne vyraziť nielen do podnikov, ale aj do nemocníc či ulíc viacerých krajských a okresných miest. Ich zoznam zanedlho zverejníme v Prioritách, na web stránke www.ozkovo.sk i na kováčkom facebookovom profile. Aktuálna petícia OZ

KOVO je dostupná aj na jednotlivých Metodických pracoviskách OZ KOVO v Prešove, Banskej Bystrici či v Bratislave. Podpísať ju však môžete aj na web stránke www.peticie.com/referendom_za_dochodok.

V SEPTEMBRI SA UVIDÍ

Mnohé pritom závisí od septembrovej schôdze parlamentu. Ak na nej ústavný zákon prejde, petičná akcia sa zastaví. V opačnom prípade je podľa predsedu E. MACHYNU cieľom vyzbierať do konca tohto roka 350 tisíc podpisov občanov SR. Následne by požiadal prezidenta, aby vyhlásil referendum. „A v takom prípade, ak by ho spojil s niektorými voľbami, nemiali by sa zbytočne peniaze dvakrát,“ uzavrel predseda E. MACHYNA.

Anita Fáková

DÔCHODKOVÝ „STROP“ ZATIAL' BEZ DOHODY

Vládna koalícia sa na svojom rokovaní 27. júla stále nedohodla, ako chce riešiť zastropovanie veku odchodu do dôchodku.

V súčasnosti je v parlamente návrh ústavného zákona, ktorým sa má vek odchodu do dôchodku ohraničiť 64 rokmi. Hlasovanie v prvom čítaní však bolo presunuté na septembrovú schôdzu parlamentu. Strana Smer-SD avizovala, že ak do jesene nevznikne dohoda na ústavnom zákone, strana predloží obyčajný zákon, ktorým sa má dôchodkový vek zastropovať. „V septembri sa bude hlasovať, ale o ústavnom zákone až v druhom čítaní a je potrebná ústavná väčšina. Aký bude ďalší postup, to bude vec politického rozhodnutia, v tomto prípade strany Smer-SD, resp. poslaneckého klubu, ale celkom iste to bude predmetom rokovania koalície rady,“ povedal minister práce Ján RICHTER.

Okrem Smeru-SD podporuje návrh na zastropovanie dôchodkového veku strana SNS, ochotné diskutovať o ňom za určitých podmienok sú aj niektoré opozičné strany, odmietla ho strana SaS, kriticky sa k návrhu stavia aj strana Most-Híd.

VEK ODCHODU DO DÔCHODKU 5 ROKOV DOPREDU?

Poslanci za stranu Most-Híd navrhujú, aby bol vek odchodu do dôchodku na Slovensku známy päť rokov dopredu. Podľa nich by sa pritom penzijný vek nemal stanovovať na roky a dni, ako je to v súčasnosti, ale na roky a mesiace, čím bude dôchodkový vek viac zapamätateľný.

Návrh novely zákona o sociálnom poistení, ktorý parlament na júrovej schôdzi posunul do druhého čítania, penzijný vek na budúci rok určuje na

62 rokov a 6 mesiacov a v ďalších štyroch rokoch ho každoročne zvyšuje o dva mesiace. Už v budúcom roku by sa určil vek odchodu do dôchodku na rok 2024, a to podľa vývoja strednej dĺžky dožitia tej časti populácie, ktorá sa dožíva dôchodkového veku.

Parlament ešte v roku 2012 za vlády Roberta FICA schválil mechanizmus, podľa ktorého sa od roku 2017 automaticky zvyšuje vek odchodu do dôchodku podľa strednej dĺžky dožitia. V tomto roku tak idú ľudia do dôchodku v 62 rokoch a 139 dňoch a v budúcom roku sa vek odchodu do penzie predlží na 62 rokov a 202 dni. Vek odchodu do dôchodku sa upravuje vždy len na jeden rok dopredu. V praxi to znamená, že 60 ročný človek ešte stále nevie, kedy bude môcť ísť do dôchodku.

TASR, red. upr.

priority

mesačník OZ KOVO, vydáva OZ KOVO v OZK SERVICE, spol. s r.o. Redakcia: ČSA 25, 974 01 Banská Bystrica. Tel.: 0911 394 318, e-mail: fakova@ozkovo.sk. Redakčná rada: Mgr. Bc. Pavel KÚŠ, predseda, členovia: Ing. Daniela LENGYELOVÁ, Irena ŠKROVINOVÁ, Robert MOLNÁR, JUDr. Martin VAVRO, Ing. Ján ŠLAUKA, Ing. Michal KUKOLÍK. Zodpovedná redaktorka Mgr. Anita FÁKOVÁ. Grafická úprava a tlač: Tlačiareň D&M, Slovenská Ľupča. ISSN: 1338-3051. Neobjednané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Priority nájdete aj na www.ozkovo.sk

„ĽUDIA BY MALI VEDIEŤ, ŽE KOLEKTÍVNA AKCIA JE JEDNOU Z MÁLA ISTÔT, KTORÉ IM SYSTÉM DÁVA.“

V súvislosti s rozbiehajúcou sa petíciou OZ KOVO, ktorej cieľom má byť „zastropovanie“ dôchodkového veku a pri ženách aj zohľadnenie výchovy detí ako možnosť ich skoršieho odchodu do dôchodku, sme využili príležitosť položiť pár otázok známemu publicistovi, politickému a mediálnemu analytikovi, ale tiež historikovi a vysokoškolskému učiteľovi, Eduardovi CHMELÁROVI.

1/ Ako vnímate iniciatívu OZ KOVO v súvislosti so snahou o „zastropovanie“ veku odchodu do dôchodku na 64 rokov? Považujete riešenie odchodu do dôchodku a stanovenie konkrétneho veku v tejto súvislosti za správny krok?

„Túto iniciatívu v plnej miere podporujem. Neubránim sa síce výčitke, že táto situácia nemusela nastať, keby súčasný systém takto nenastavila najsilnejšia vládna strana v predchádzajúcom volebnom období – a dnes sa len usiluje opraviť, čo zbabrala – ale riešiť sa to musí. **Dôchodcom je totiž táto spoločnosť strašne veľa dlžná.** Oni to tu „odmakali“, kým táto republika ešte fungovala. Oni vytvorili hodnoty, ktoré si užívame dodnes. Oni nás vychovali, pričom si neraz odtrhali od úst. Mnoho z nich sa dôchodku ani nedožije a fakty hovoria jasnou rečou: vo väčšine povolani ľudia jednoducho nie sú schopní pracovať do 70 rokov. Navyše sa zámerne vyhýbame známej skutočnosti, že šesťdesiatnik si u nás prakticky nenájde prácu. Na všetky tieto veci treba prihliadať. Ja by som dokonca išiel ešte ďalej. Zvyšovanie veku odchodu do dôchodku by som zastavil už teraz.“

Verte mi, že všetky reči o tom, ako na to nemáme, sú len plané výhovorky. Naše hospodárstvo dobre funguje a rastie a je najvyšší čas začať sa o toto bohatstvo, ktoré sme spoločne vytvorili, spravodlivejšie deliť. Keď máme na stíhačky za takmer dve miliardy, za ktoré by dokázali zabezpečiť výrazné zvýšenie dôchodkov na desať rokov, máme aj na dôchodky. Všetko je otázka priorit. A mojou prioritou ako ľavicovo orientovaného človeka vždy boli a budú ľudia, nie zbrane.“

2/ Mali by mať ženy - matky, ktoré vychovali jedno a viac detí - v tomto smere isté „výhody“? Napríklad nárok na skorší odchod do riadneho dôchodku?

„V princípe nie som proti, ale ja toto nepovažujem za dostatočné riešenie. Ženy by viac ocenili, keby dostali rovnaké mzdy za rovnakú prácu ako muži. A predovšetkým dlhodobo navrhujem, aby sa zvýšil materský príspevok na úroveň predchádzajúcej mzdy matky a rodičovský príspevok na úroveň priemernej mesačnej mzdy. Rodičovská služba nie je žiadna dovolenka, je to ťažká práca a spoločnosť by ju mala náležite odhodnotiť.“

3/ Keď už sme pri aktuálnych odborárskych témach: Ako vnímate inštitút minimálnej mzdy?

„Som jednoznačne za jej zvyšovanie. **Podľa sociologických výskumov sú zamestnanci s minimálnou mzdou pri jej súčasnej výške a rastúcich nákladoch na bývanie len krôčik k prepadu do bezdomovectva.** V takomto ohrození sa nachádzajú desaťtisíce ľudí. Argumenty zamestnávateľov a nimi najatých ekonómov považujem za vysoko účelové. Zárobky tých, ktorí pracujú za minimálnu mzdu, sú v porovnaní s priemernou mzdou nižšie, než v drviavej väčšine európskych štátov. Ako je možné, že v krajinách, kde je minimálna mzda oveľa bližšie priemernej mzde než u nás, unesú toto bremeno i drobné firmy a nezbankrotujú kvôli slušným zárobkom svojich zamestnancov? **Prečo toto riešime práve na Slovensku? Globálny kapitalizmus funguje na princípe, aby ste slobodu zamestnanca voliť, prijímať alebo odmietat ponúkané riešenia na trhu práce oklieštili na minimum. Proti tomu sa treba postaviť!** Ak by sme proti tomu nebojovali, dopadli by sme ako v Spojených štátoch, kde sú milióny pracujúcich ľudí s mizernou mzdou závislí na potravinových poukážkach. To, že negatívne dopady minimálnej mzdy na trh práce sa neúmerne prehávajú, už potvrdila aj Svetová banka, takže nie je dôvod počúvať takéto kvičivé hlasy.“

4/ Sú, podľa Vás, odbory v dnešnej dobe dôležité? Prečo?

„**Úloha odborov je v čase, keď solidaritu propagujú len voči bohatým, kým ostatným dávajú za vzor hodnoty konkurencie, ešte dôležitejšia ako pred desiatimi či dvadsiatimi rokmi. Pracujúci ľudia potrebujú v džungli ekonomických predátorov zvýšenú ochranu.** Preto je paradoxný dramatický pokles odborárskej organizovanosti. **Riešením by mohol byť, podľa môjho názoru, iný pohľad na prácu. Presadenie presvedčenia, že práca nie je len tovarom, ale výrazom ľudskej dôstojnosti.** Preto by sa odbory mali usilovať o previazanie všetkých aspektov života – nielen ekonomických, ale aj kultúrnych, environmentálnych a, samozrejme, politických. Zaujímať sa o človeka komplexne. A nebať sa nových tém, ako je skracovanie pracovného času, zavedenie mzdového stropu maximálneho platu na úrovni desaťnásobku minimálneho platu vo firme alebo presadenie ekonomickej demokracie v podnikoch. **Takže prečo sú dnes odbory dôležité? Jednoduchá odpoveď: Pretože prirodzene spájajú pracujúcich pri obrane a presadzovaní spoločných záujmov. Ľudia si začínajú uvedomovať, aká kľúčová je schopnosť spájať sa. V kolektívnej akcii je obrovská sila. Istť spoločne za svojím cieľom je lepšie ako spoliehať sa na osobnosť lídra a dať mu neobmedzenú moc. Ľudia by mali vedieť, že kolektívna akcia je jednou z mála istôt, ktoré im tento systém dáva. Treba ju využiť v plnej miere a ovocie tohto úsilia sa dostaví.“**

Ďakujem za rozhovor.

Anita Fáková

Foto: súkromný archív E. Chmelára

OZ KOVO: Sankcie pre predčasných dôchodcov by sa mali zmierniť!

Čoraz viac ľudí začína využívať inštitút predčasného dôchodku a to aj napriek tomu, že za každý mesiac skoršieho odchodu do penzie prichádzajú o 0,5 percenta z vypočítaného dôchodku. Odborový zväz KOVO chce, aby to bolo o polovicu menej a svoj návrh predostrel aj ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ministerstvo s tým súhlasí a zmenu pravidiel už pripravuje.

Kým priemerný starobný dôchodok bol ku koncu júna vyše 441,64 eur, predčasný starobný dôchodok iba niečo cez 412,61 eur. **Predčasný dôchodca za každý mesiac skoršieho odchodu do penzie prichádza o pol percenta z dôchodku.** Odborári z OZ KOVO majú iný návrh. Chcú dosiahnuť, aby sa predčasná penzia tak výrazne nekrátila.

Potvrdil to aj predseda OZ KOVO, Emil MACHYNA: „**My sme to tak navrhovali - istť na polovicu, z tých 0,5% za každý mesiac na 0,25%.** Aj krajiny mimo nás majú nižšie sankcie ako sú u nás, najmä, ak to je tesne pred dôchodkom, ak človek ozaj stratil prácu alebo nevláde.“

ZA DVA ROKY AŽ O 12% Z PENZIE

Do predčasného dôchodku sa dá odísť najskôr 2 roky pred tým, ako človek nadobudne riadny dôchodkový vek. Ak splní podmienky a túto možnosť využije, môže prísť až o 12% z vypočítanej penzie. Minister práce Ján RICHTER potvrdil, že zmiernenie sankcie už rezort pripravuje. „**Samozrejme vec, je potrebná k tomu ešte istá diskusia, vývoj a nejaké analýzy. Ale každopádne si myslím, že to je potrebné.**“

EKONÓM PROTI

Ekonóm Vladimír BALÁŽ z Prognostického ústavu SAV nepovažuje tento návrh za šťastný: „**Myslím, že takýto návrh mohol prísť v minulosti, keď bola na Slovensku 20%-ná nezamestnanosť. Ale dnes, keď máme 80 tisíc voľných pracovných miest, ktoré nevieme obsadiť, skutočne nevidím dôvod, aby sme niekoho posielali na predčasný dôchodok a ešte mu to aj uľahčovali. Určite je lepšie našich ľudí nechať pracovať čím dlhšie, aby sme potom nemuseli na ten pracovný trh dovážať cudzincov.**“

Predseda kovákov E.MACHYNA oponuje: „**Máme v zahraničí výše 300 tisíc našich občanov, tak máme robiť kroky pre to, aby sme mali lepšie podmienky na Slovensku, aby sa ľudia vrátili naspäť. To je jedna z ciest, ako to urobiť. Tí, ktorí rozprávajú len o ekonomike, musia vidieť aj človeka.**“

OD JÚLA SI MÔŽU PRIVYROBIŤ

Do prvého júla nemohli predčasní starobní penzisti popri dôchodku pracovať. **Teraz si môžu zarábať mesačne do dvoch eur. Z tejto sumy ani neplatia sociálne odvody.** Výšku zárobku si ale musia uzatvárať, aby neprišli o predčasný starobný dôchodok. Ako potvrdil Peter VIŠVÁDER, hovorca Sociálnej poisťovne: „**V praxi to znamená asi toľko, že keď by takýto dôchodca prekročil tento zárobok v priebehu roka, tak po prekročení hranice 2 400 eur sa mu výplata predčasného starobného dôchodku pozastaví do konca roka a potom sa mu od januára zasa obnoví.**“

Na to, aby Sociálna poisťovňa priznala predčasný dôchodok, musí byť jeho výška najmenej 1,2-násobok životného minima. Od prvého júla tohto roku je to 246,10 eur.

red, rtvs.sk

KOZ SR: PREČO MÁ BYŤ MINIMÁLNA MZDA 635 EUR ?

(Pokračovanie z 1. str.)

mzdy je zabezpečiť spravodlivé odmeňovanie zamestnancov v porovnateľnom postavení bez ohľadu na vek, pohlavie, zamestnávateľa, pracovnú pozíciu, región a pod.

ČO NA TO ZAMESTNÁVATELIA?

Zamestnávateelia sa na minimálnu mzdu pozerajú optikou nákladov, ktoré im zvyšovaním minimálnej mzdy neustále rastú. **Minimálna mzda je v hrubom vyjadrení, a preto jej prenesením do nákladov zamestnávateľa je potrebné jej sumu navýšiť o ďalších 35,2 percent, ktoré predstavujú povinné zdravotné a sociálne odvody zamestnávateľa za zamestnanca.** Ďalšie náklady vyvoláva zvýšenie minimálnej mzdy cez zvyšovanie rôznych mzdových zvýhodnení, ktoré sú naviazané na minimálnu mzdu.

Aj keď argument zvyšovania nákladov je relevantný, treba podotknúť, že **mzdové náklady na zamestnanca zdáleka nie sú na Slovensku najvyššie v porovnaní s ostatnými krajinami Európy.**

Európsky štatistický úrad sleduje priemernú daňovú sadzbu ako percento z hrubých príjmov. Daňová sadzba je definovaná ako daň z príjmu z hrubých mzdových príjmov, vrátane príspevkov na sociálne zabezpečenie zamestnanca, znížených o univerzálne peňažné dávky. **Slovensko malo takto vyjadrenú priemernú daňovú sadzbu v roku 2016 na úrovni 23,24 %.** V medziročnom porovnaní má táto sadzba stúpajúcu tendenciu, avšak **v porovnaní s ostatnými európskymi krajinami ide o 9. najnižšiu daňovú sadzbu.**

Postavenie Slovenska potvrdzujú aj priemerné mzdové náklady na hodinu práce zamestnanca, ktoré sú na úrovni 10,4 €, čo je takisto 9. najnižší mzdový náklad v európskom porovnaní. Aj keď mzdy na Slovensku medziročne rastú, Slovensko si svoje postavenie, ako krajina s lacnou pracovnou silou (nízkymi nákladmi na zamestnanca), stále drží spolu s ostatnými krajinami východnej Európy.

MINIMÁLNA MZDA A CHUDOBA

Vzhľadom na súčasnú výšku minimálnej mzdy, sú jej poberateľia v pásme blízkom k ohrozeniu chudobou.

Celkovo bolo v roku 2016 pod hranicou chudoby 668 439 osôb! Tieto osoby sú priamo ohrozené chudobou, nakoľko ich príjem nedosahuje ani 60 % mediánu ekvivalentného disponibilného príjmu domácnosti. V roku 2016 to bolo 348 eur.

Z pracujúcich bolo chudobou v roku 2016 ohrozených 6,5 % pracujúcich, čo znamená v prepočte na počet pracujúcich takmer 162 tisíc pracujúcich! 6,5 % pracujúcich je ohroze-

ných chudobou napriek tomu, že majú zamestnanie a príjem. **Ohrozených chudobou bolo 95 tisíc mužov a 67 tisíc žien.**

Nízke mzdy ďalej zvyšujú tlak na ohrozenie chudobou tým, že **takíto zamestnanci nie sú schopní pokryť si bežné mesačné výdavky, a zároveň nie sú schopní tvoriť úspory.** Neočakávané výdavky potom spôsobujú zvyšovanie zadlženosti domácnosti, ktorá na Slovensku významne narastá. Až do roku 2017 si zamestnanec, poberajúci minimálnu mzdu, prakticky nebol schopný vytvárať úspory.

Tieto tvrdenia podporujú štatistiky, podľa ktorých boli v roku 2016 čisté peňažné príjmy priemernej domácnosti 440,91 € mesačne, pričom čisté peňažné výdavky dosahovali 358,41 €. Pri domácnosti zamestnanca s minimálnou mzdou možno porovnať čistú minimálnu mzdu a čisté peňažné výdavky domácnosti. Len ceny potravín v roku 2017 vzrástli oproti predchádzajúcemu roku o 4,2 %, čo samozrejme zvyšuje mesačné výdavky. Pri zohľadnení inflácie v roku 2017 je predpoklad, že **čisté peňažné výdavky domácnosti zamestnanca boli v roku 2017 na úrovni 373,66 € mesačne, čo je len o 0,45 € menej ako čistá minimálna mzda v roku 2017.**

Ceny potravín by mali naďalej rásť aj v roku 2018, rovnako aj ostatné ceny. **Pri zohľadnení inflácie v roku 2018 je predpoklad, že čisté peňažné výdavky domácnosti zamestnanca budú v roku 2018 na úrovni 381,13 eur mesačne, čo je len o 22,05 eur menej ako čistá minimálna mzda v roku 2018.** Čím je výraznejšie zvýšenie minimálnej mzdy, tým je väčší predpoklad, že jej zvýšenie pokryje zvýšené výdavky, spôsobené rastom cien a zamestnanec bude schopný tvoriť úspory.

Minimálnu mzdu na Slovensku zarába cez 200 tisíc ľudí.

Ako vlastne na Slovensku zarábame sa dá odsledovať cez mzdové pásma a počet zamestnancov v jednotlivých pásmach. **Aj keď je priemerná mzda v národnom hospodárstve**

takmer 1 000 eur, viac ako polovica (53,2 %) zamestnancov nezarába ani 800 eur v hrubom vyjadrení!

Mzdu okolo 1 000 eur zarába okolo 7 % zamestnancov (mzdové pásmo od 950,01 eur po 1 050 eur – okolo 154 tisíc osôb).

Zo všetkých zamestnancov (2 141 000 osôb) zarába do 400 € takmer 121 tisíc zamestnancov. Zo všetkých zamestnancov mužov (1 117 tisíc mužov) je to takmer 55 tisíc mužov. Zo všetkých zamestnancov žien (1 025 tisíc žien) je to takmer 66 tisíc žien.

Keď zdvihneme mzdovú hranicu do 450 eur, zo všetkých zamestnancov zarába do 450 eur takmer 223 tisíc zamestnancov.

Z rodového hľadiska zo všetkých zamestnancov žien zarába túto sumu takmer 127 tisíc žien a okolo 96 tisíc mužov.

Možno odhadnúť, že súčasnú minimálnu

mzdu 480 € zarába okolo 339 tisíc zamestnancov, pričom žien je okolo 191 tisíc. **Nízkym odmeňovaním sú výraznejšie postihované ženy ako muži.**

AKO VÝRAZNÉ JE ZVYŠOVANIE MINIMÁLNEJ MZDY?

Posledné tri zvyšovania minimálnej mzdy spôsobili jej nárast o 100 € (z 380 € v roku 2015 na 480 € v roku 2018), čo je 26 %. Nominálny aj percentuálny nárast sa javí ako skokový a príliš rýchly. Faktom však ostáva, že výsledná minimálna mzda je len 480 €.

Aj keď minimálna mzda rástla výrazne, priemerná nominálna mesačná mzda zaostáva len mierne. Keď porovnáme posledné tri zvyšovania minimálnej mzdy s rastom priemernej nominálnej mesačnej mzdy za rovnaké obdobie, táto vzrástla o 121 € (z 883 € v roku 2015 na odhad 1 004 € v roku 2018), čo je 13,7 %.

Odporúčanie Európskeho výboru sociálnych práv hovorí o 60 % -nom podiele, ktorý slovenská minimálna mzda nedosahuje. Európske štatistiky porovnávajú minimálnu mzdu vzhľadom na priemerné príjmy. Pri takomto porovnaní tvorila slovenská minimálna mzda v roku 2016 len 38,6 % priemerného príjmu a išlo o tretí najnižší podiel z krajín, ktoré majú uzákonenú minimálnu mzdu.

Adekvátnosť rastu minimálnej mzdy môže v neposlednom rade potvrdiť produktivita práce na Slovensku, ktorá medziročne narastá a v ďalších rokoch má zvyšovať tempo rastu. V produktivite práce na osobu dosahuje Slovensko 18. priečku zo sledovaných krajín EÚ, čo predstavuje podiel na priemernej produktivite práce na osobu v Európskej únii na úrovni 81,7 %. V produktivite práce na odpracovanú hodinu dosahuje Slovensko 19. priečku, čo predstavuje podiel 76,7 % z priemernej produktivity práce na odpracovanú hodinu v Európskej únii.

NA ZÁVER...

Z uvedených dôvodov nemožno na minimálnu mzdu nahliadať len ako na náklad zamestnávateľov, ktorý je potrebné optimalizovať. **Pripúšťame, že náklady zamestnávateľov nie sú zanedbateľné, ale na druhej strane je dôležité, čo minimálna mzda prináša, a to je zvyšovanie príjmov ľudí, vymanenie sa z pasce chudoby, zvyšovanie spotreby domácnosti, ale aj možnosť tvoriť úspory na nepriaznivé časy.** Navyše, zvyšovanie príjmov domácností redukuje nerovnosti v prerozdelení bohatstva na Slovensku, ktoré je výrazne vyššie na strane ziskov podnikov. Celkový efekt zvyšovania životnej úrovne vďaka minimálnej mzde je výrazný, vzhľadom na nízku príjmovú úroveň na Slovensku a snahu približovať sa vyspelým ekonomikám Európy.

kozsr.sk, r

FIRMA ZKW ZAMESTNÁ 900 ĽUDÍ

Ich zákazníkmi sú BMW, Mercedes či Jaguar Land Rover, majú vlastný vývoj a tržby im za uplynulý rok stúpili takmer päťnásobne. Reč je o výrobcovi svetiel pre automobilový priemysel - ZKW Slovakia v Krušovciach pri Topoľčanoch. Ten aktuálne plánuje prudkú expanziu, v rámci ktorej vznikne 900 nových pracovných miest.

Slovenská fabrika, ktorá patrí do rakúskeho koncernu ZKW Group, v súčasnosti zamestnáva 2700 ľudí. Pre neustále rastúci dopyt zo strany zákazníkov plánuje jej slovenská vetva významne rozšíriť svoj závod v Krušovciach.

Podľa zámeru, ktorý firma predložila úradom na schválenie, chcú pristaviť novú výrobnú-skладovú halu s rozlohou takmer 27-tisíc metrov štvorcových. Spoločnosť plánuje rozšíriť aj existujúcu výrobnú halu a pribudnúť majú aj nové administratívne priestory.

NOVÁ VÝROBA UŽ NA JAR

S výstavbou chce ZKW Slovakia začať v polovici tohto roka a produkcia by sa mala rozbehnúť koncom prvého kvartálu budúceho roka. Investícia by sa podľa odhadu podniku mala vyšplhať na 25 miliónov eur a vzniknúť má 900 nových pracovných miest. Väčšina z nich, takmer osemsto, bude vo výrobe a zvyšok v administratíve.

Koncern ZKW na Slovensku pôsobí už od roku 2006 a dnes je jeho slovenská dcéra druhou najväčšou spoločnosťou rakúskej skupiny. Do portfólia závodu pri Topoľčanoch patrí výroba svetiel pre osobné autá, nákladné vozidlá a motorky.

VLASTNÝ VÝVOJ, STÚPAJÚCE TRŽBY

Okrem sériovej produkcie sa venujú aj vývoju prídavných a hmlových svetiel pre osobné automobily, ako aj hlavných svetiel pre motocykle v celom koncernu. Do kompetencií slovenského závodu patrí vývoj konceptov, zákaznícky vývoj a testovanie produktov vo fáze vývoja. V tejto oblasti ZKW Slovakia zamestnáva viac ako 150 ľudí.

Tržby závodu kontinuálne rastú. V rokoch 2012 až 2016 stúpili takmer päťnásobne. Predvlní dokonca medziročne narástli o polovicu na 355 miliónov eur, kým zisk poskočil o dve tretiny na 14 miliónov eur.

Síta, red.

PRIBÚDA CUDZINCŮV, NAJMÄ ZO SRBSKA A RUMUNSKA

Na Slovensku pracuje v súčasnosti takmer 60 tisíc ľudí zo zahraničia, najmä zo Srbska a Rumunska. V niektorých profesiách však stále chýbajú ľudia a firmy tlačia na vyšší počet zamestnancov z cudziny.

Napríklad obchodný reťazec Billa aktuálne ponúka okolo stovky pracovných miest. Mnohé z nich sú na pozície ako predavač či skladník, no najštvorhodných pracovníkov je problém. Obe totiž spadajú do takzvaného zoznamu nedostatkových profesií, čo znamená, že na inzerát sa prihlási v priemere menej ako jeden záujemca. Riešením sa tak stáva pracovník s ila zo zahraničia.

V slovenských firmách pracuje čoraz viac cudzincov. Kým pred piatimi rokmi ich bolo približne 12 tisíc, tento rok ich už je 58 tisíc. Z tohto počtu pochádza väčšina zamestnancov z krajín Európskej únie. Spomedzi nich prevládajú Rumuni, ktorých u nás pracuje približne 10 tisíc. Na druhej strane však z krajín mimo EÚ je u nás najpočetnejšia komunita Srbov. Aktuálne ich u nás pracuje 13,5 tisíce, pred piatimi rokmi ich tu pritom bolo iba 400. Veľkou komunitou cudzincov sú aj zamestnanci z Ukrajiny a Vietnamu.

Väčšina z nich je tu vďaka iba krátkodobu cez agentúry, získať pracovné povolenie je totiž komplikované a tento proces môže trvať aj niekoľko mesiacov.

Štát sa totiž väčšiemu prílevu imigrantov bráni. Zatiaľ. Zároveň však chce pomôcť firmám so zahraničnými zamestnancami a tak posilnil konzuláty na Ukrajine, v Srbsku a v ďalších krajinách, z ktorých prichádza najväčší prísun pracovníkov. „Aby netrpeli slovenskí zamestnávateľia, ktorí na týchto pracovníkov čakajú,“ vyhlásil premiér Peter PELLEGRINI. Ministerstvo práce zároveň pripravilo zoznam 182 nedostatkových profesií, ktoré nevedia firmy obsadiť Slovákmi. Zjednoduší pri nich administratívny proces zamestnávania ľudí zo zahraničia.

PROBLÉMOM NELEGÁLNE ZAMESTNÁVANIE

Národný inšpektorát práce (NIP) v Košiciach zároveň zaznamenal alarmujúce čísla nelegálneho zamestnávania. **Až polovica pracujúcich na čierno boli muži zo zahraničia, ktorí vykonávali ťažkú fyzickú prácu. Poky sa od januára vyšplhali až na dva milióny eur.**

Nelegálna zamestnanosť tak v prípade cudzincov za posledný rok stúpila rapidným tempom.

Slovenskí inšpektori práce odhalili za prvý polrok 1166 nelegálne zamestnaných osôb.

Takmer polovica z nich (538) boli cudzinci, najčastejšie štátni príslušníci tretích krajín. Zákaz nelegálneho zamestnávania porušovali vo väčšine muži (933). Inšpektori ich odhaľujú najmä na stavbách a v prevádzkach do deväť ľudí.

Skonkrovaných bolo takmer 12 000 subjektov a viac ako 28 000 fyzických osôb.

NAJVIAC NELEGÁLNYCH ZO SRBSKA A UKRAJINY

Najčastejšie nelegálne zamestnanými cudzincami boli Srbi, Ukrajinci či Poliaci. „Predtým sme mávali najviac zamestnancov najmä z Číny, z Vietnamu a z destinácií, ktorých štátni príslušníci majú nejaké prevádzky na území Slovenska, dajme tomu reštaurácie, zamestnávali svojich krajanov. Teraz sa zmenil trend najmä v tom, že veľké fabriky, ktoré prišli na Slovensko investovať, hľadajú lacnú pracovnú silu,“ povedal Ivan HAMBÁLEK z Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru. Dodal, že fabriky často zamestnávajú cez sprostredkovateľské agentúry.

Podľa inšpektorov sú v tom vo väčšine ľudia zamestnaní na čierno nevinne. Počas kontroly ani netušia, čo sa okolo nich deje. „Prichádzajú sem osoby s celými rodinami a majú záujem pracovať. Ide len o to, či narazia na zamestnávateľa, ktorý ich chce zneužiť alebo nie,“ povedal Karol HABINA.

Zároveň dodal, že existujú dva typy zamestnávateľov, a to takí, ktorí zamestnávajú nelegálne, lebo nepoznajú legislatívu, a takí, ktorí ju poznajú, ale nekalytným spôsobom sa snažia získať konkurenčnú výhodu na trhu. „Týmto sa deformuje trh nielen na strane podnikateľov, ale následne chýba tlak aj na zvyšovanie miezd pre zamestnancov,“ vysvetlil.

Celkovo odhalil NIP za minulý rok 3 275 nelegálne zamestnaných osôb, z tohto počtu bolo 1 237 fyzických osôb cudzincov. NIP dlhodobu vníma najmenej prípadov nelegálneho zamestnávania v Trenčianskom kraji, opačne prvenstvo majú Bratislavský, Nitriansky a Košický kraj.

TASR, af

KRÁTKO

SR EKONOMICKY RASTIE

Ekonomický rast Slovenska je dobre rozbehnutý a podľa prognóz Medzinárodného menového fondu (MMF) sa má v ďalších rokoch priblížiť k 4-om percentám. Založený má byť na domácej spotrebe, podporené rekordne vysokou zamestnanosťou. Nulový deficit verejných financií má Slovensko dosiahnuť v roku 2020. Fond pozitívne hodnotí aj výsledky, dosiahnuté pri zvyšovaní efektívnosti výberu dane z pridanej hodnoty (DPH) a vidí ďalší priestor pre zlepšovanie v tejto oblasti. V oblasti vzdelávania je podľa MMF potrebné zvýšiť atraktivnosť učiteľského povolania, posilniť spoluprácu zamestnávateľov a škôl v oblasti odborného vzdelávania. Taktiež zamerať sa na povinnú predškolskú dochádzku a flexibilnejšie reakcie vzdelávacieho systému na rýchlo sa meniaci dopyt trhu práce po zručnostiach. Spolu so zlepšením kvality verejných inštitúcií má Slovensko - podľa MMF - potenciál zvýšiť dlhodobu udržateľný rast ekonomiky.

SLOVÁCI SI DOPRAJÚ DRAHŠIE DOVOLENKY

Slováci si na dovolenky už toľko nepožičiavajú, zato si doprajú väčší luxus. Aktuálne si pôžičku na dovolenku vzalo 12 % z respondentov prieskumu pre spoločnosť Kruk, ktorá sa zameriava na správu pohľadávok finančných ústavov a korporátnych zákazníkov. Ak si už Slováci na dovolenku požičávajú, ide skôr o nižšiu sumu - do 400 eur. Podľa údajov cestovných kancelárií si Slováci za ostatné tri roky radšej za dovolenku priplátia a doprajú si drahšie dovolenky s leteckou dopravou, vialchviezdíčkovými hotelmi a all inclusive stravovaním. Napr. v roku 2017 vycestoval cez cestovné kancelárie na dovolenku do zahraničia rekordný počet Slovákov - okolo 634 tisíc. Takmer 90 % Slovákov pritom financuje svoju letnú dovolenku z úspor, úver si na tento účel vezme len asi každý desiaty.

CENY NEHNUTEĽNOSTÍ RÁSTLI, NAJVIAC V BRATISLAVE

Rast cien nehnuteľností pokračoval na Slovensku aj v druhom štvrtroku tohto roka, pričom Slováci uprednostňovali skôr nákup bytov (46%) ako domov (39%). Ceny sa zvyšovali najmä v Bratislave, nárast však zaznamenal aj okres Banská Bystrica. Vplyv na cenu nehnuteľností mali najmä nízke úrokové sadzby, rast zamestnanosti, rast priemernej mzdy a dobré ekonomické vyhliadky obyvateľstva. V Bratislave sa priemerná absolútna cena za dvojizbový byt pohybovala na úrovni 137 400 eur. Z ostatných miest v prípade dvojizbových bytov rast ceny o viac ako päť percent zaznamenala Banská Bystrica a v prípade Žiliny bol podľa analýz portálu rast tesne pod piatimi percentami.

MÁME NAJDRAHŠIE POTRAVINY VO V4

Potraviny a nápoje, rovnako aj tovary celkovo, sú v slovenských obchodoch najdrahšie v porovnaní s krajinami Vyšehradskej štvorky (V4). V Českej republike a Maďarsku sú ceny potravín v priemere o 8 - 9 percent nižšie ako v SR a v Poľsku sú lacnejšie až o takmer 30 percent. Mnohí ľudia si však vyššie ceny tovaru spájajú s vyššou kvalitou, a tak často Slováci nakupujú potraviny v Rakúsku, kde sú ceny mnohých produktov ešte vyššie. Ceny tovarov na Slovensku však napriek tomu patria k najlacnejším v rámci Európskej únie (EÚ) - tu sme obsadili ôsme miesto od konca. Skonštatovala to analytička Poštovej banky Lucia DOVALOVÁ. Zároveň zdôraznila, že ceny potravín na Slovensku majú stabilný vývoj vzhľadom na aspekty, ktoré ich ovplyvňujú: okrem výšky DPH na potraviny je to aj kúpyschopnosť obyvateľstva, marketingová politika a konkurenčný boj medzi obchodnými reťazcami, ale aj cena za pohonné látky, keďže tieto tovary je potrebné ku konečnému spotrebiteľovi prepraviť.

TASR, Síta

PORADŇA: POZOR PRI CESTOVNOM POISTENÍ!

Aj keď mnohí ľudia si pred cestou do zahraničia uzatvárajú cestovné poistenie, mali by si dať pozor aj na to, ako ho majú nastavené.

Základom cestovného poistenia býva väčšinou poistenie liečebných nákladov. Aj keď v krajinách Európskej únie majú Slováci vďaka Európskemu preukazu zdravotného poistenia nárok na rovnaké ošetrenie ako domáci, cestovné poistenie kryje aj iné veci. **Vyplatiť sa môže napríklad, ak je potrebný prevoz chorého späť na Slovensko.** Navyše, s európskym preukazom môžete využiť len služby lekárov či zdravotníckych zariadení, ktorí sú napojení na miestny systém zdravotného poistenia.

URČITE PRI CESTE MIMO EÚ ALEBO DO HÔR

Cestovné poistenie by si mali určite uzatvoriť ľudia, ktorí cestujú mimo krajín, v ktorých platí európsky preukaz. Predovšetkým v USA sa ceny za liečbu môžu ľahko vyšplhať na desaťtisíce eur. Napríklad, podľa údajov z viacerých slovenských poisťovní, v prípade zápalu pľúc zaplatíte za niekoľkodňovú hospitalizáciu približne 20 tisíc dolárov, v situácii, ak je potrebný chirurgický zákrok, môže vás to vyjsť až na 60 tisíc dolárov. Jednorazové ambulatné vyšetrenie stojí približne 500 dolárov.

K poisteniu liečebných nákladov si môžete uzatvoriť **viaceré pripoistenia**. Ak cestujete na zájazd, ktorý musíte vopred zaplatiť, je dobré **zvážiť poistenie storna zájazdu**. „Storno poplatok si môžete poistiť aj samostatne bez

základného poistenia liečebných nákladov. Ak máte liečebné náklady už poistené (napríklad v cestovnom poistení ku kreditnej karte), môžete si pripoistiť poistenie storno poplatku, najneskôr však v deň úhrady prvej splátky zájazdu alebo úhrady cestovného lístka,“ vraví riaditeľka komunikácie Uniqa poisťovne Silvia VLASKOVÁ.

Cestovné poistenie hradí aj stratu **vašich osobných dokladov a batožiny!** Či už ide o pasy, mobily či kabelky, určite by ste to nemali podceňovať.

Vyplatiť sa môže aj v prípade vysokohorskej aktivity či športovej aktivity v za-

hraničí. Toto poistenie totiž kryje aj náklady na záchranné práce. Napríklad pri transporte vrtuľníkom z vysokohorského terénu, či už kvôli zraneniu alebo ťažkostiam s dýchaním vo vysokej nadmorskej výške. Takisto je známy prípad, kedy turistu počas šnorchlovania v mori uhryzla jedovatá ryba. Z tohto dôvodu musel byť vyslaný záchranný čln a zabezpečený jeho prevoz na ošetrovanie do nemocnice.

ADRENALÍNOVÉ ŠPORTY OSOBITNE, VIACERÉ VÔBEC

Vo väčšine poisťovní je potrebné pripoistiť si adrenalínové športy, pretože ich nekryje základné poistenie. Patrí sem rafting, vysokohorská turistika s použitím horolezeckej výstroje do 5 000 metrov, či potápanie sa so vzduchovým prístrojom.

Niektoré aktivity sa však poistiť nedajú. Ide napríklad o horolezectvo, skalolezectvo, skialpinizmus, diaľkové plávanie nad 10 kilometrov, parašutizmus, alpinistiku, jaskyniarstvo, lietanie, paragliding či bungee-jumping. V jednotlivých poisťovniach sa zoznam športov, ktoré sú z poistenia vylúčené, môže líšiť.

Poisťovne núkajú v cestovnom poistení aj **poistenie zodpovednosti za škodu**. „Najmä v západných krajinách je bežné, že ak turista spôsobí škodu, poškodení si takmer vždy uplatňujú náhradu škody, ktorá sa môže vyšplhať v prípade škody na zdraví aj do stoviek tisíc eur,“ vraví Ivan KAHANEC, finančný konzultant spoločnosti Brokeria.

cestovanie.sk, r

BOZP: HORÚČAVA NA PRACOVISKU A PITNÝ REŽIM

Extrémne zvýšené teploty, charakteristické pre posledné dni, môžu spôsobovať zvýšenú záťaž zamestnancov teplotom na väčšine pracovísk, čo následne môže viesť k poklesu výkonnosti, zvýšenej únave a môže spôsobiť

aj prehriatie organizmu so zvýšením telesnej teploty, malátnosťou, ospalosťou, bolesťami hlavy, závratmi, nevoľnosťou až zvracaním.

Dospelý človek by mal počas teplejšieho dňa vypiť najmenej tri litre vody. Nevhodné sú však nápoje s obsahom cukru, kofeínu, chinínu či alkoholu. Do pitného režimu sa teda nezapočítavajú tekutiny, prijaté vo forme malinoviek, piva, alkoholu a kávy. Ideálna je obyčajná voda.

Nápoje by sa mali prijímať pravidelne a v menších dávkach. Dôležitá je tiež ich teplota, vhodnejšie sú vlažné nápoje. Potreba pitia rastie nielen v závislosti od vonkajšej teploty, ale aj od telesnej aktivity a zdravotného stavu. Vodu je potrebné piť aj vtedy, keď ešte nepociťujeme smäd. Z dôvodu prevencie porúch zdravia v súvislosti so zvýšenou záťažou teplotom počas letného obdobia sa odporúčajú viaceré preventívne opatrenia, pričom jedným z opatrení môže byť aj pitný režim.

Dostupnosť a dostatok pitnej vody na mieste výkonu práce alebo na inom vhodnom mieste by mali byť pre zamestnancov sa-

mozrejnosťou, pričom zamestnávateľ musí pitnú vodu zabezpečiť na vlastné náklady a zabezpečovanie pitného režimu je zamestnávateľ povinný upraviť vnútorným predpisom.

Okrem toho sa odporúča aj konzumácia dostatočného množstva vhodných nápojov, ktoré majú občerstvujúce vlastnosti a slúžia na doplnenie tekutín, solí a ďalších látok, stratených nadmerným potením (napr. minerály, málo sladené čaje). Finančne uhrádzať tieto občerstvujúce nápoje však už nie je povinnosťou zamestnávateľa.

Prostredníctvom pitného režimu sa odporúča doplniť najmenej 70 % vody, stratenej za pracovnú zmenu nadmerným potením a dýchaním. Nápoje musia byť zdravotne neškodné, majú mať vhodné chuťové vlastnosti a teplotu. Majú obsahovať čo najmenej cukru (do 6 percent), pretože sladké nápoje zvyšujú pocit smädu. Nápoje nemajú obsahovať ani malé množstvo alkoholu, pretože alkohol zvyšuje metabolizmus a tým aj produkciu tepla v organizme.

Teplotu nápojov odporúčame v rozmedzí 12 až 15 °C. Za vhodné sa považujú napr. **stolové minerálne vody s obsahom Na⁺ do 100 mg/l, bylinkové čaje, ovocné čaje alebo šťavy.** Pitný režim na pracovisku s nadmernou záťažou teplotom, výber vhodných nápojov, ich primeranú teplotu a množstvo by mal zamestnávateľ konzultovať s lekárom pracovnej zdravotnej služby.

V odôvodnených prípadoch, ktoré sú stanovené vyhláškou MZ SR č. 99/2016 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplotom a chladom pri práci (§7 ods. 4), má zamestnávateľ poskytovať navyše aj nápoje,

prostredníctvom ktorých sa dopĺňajú aj minerálne látky stratené potením. Minerálne nápoje zamestnávateľ poskytuje zamestnancovi, ktorý dlhodobou vykonáva prácu zaradenú do triedy 1b až 4, ak sú splnené podmienky pre skrátenie času práce alebo ak zamestnanec vykonáva dlhodobú prácu na vonkajšom pracovisku počas mimoriadne teplých dní.

V prípade poskytovania minerálnych nápojov sa odporúča podávanie stredne mineralizovaných vôd (500 až 1 500 mg/l), pričom minerálna voda by mala tvoriť aspoň polovicu odporúčanej dávky tekutín; druhú polovicu odporúčanej dávky by mala dopĺňať pitná voda.

Zdroj: www.uvzsr.sk

Spracovala: Ing. Tímea Szaboová, vedúca Úseku ZIBP a vzdelávania OZ KOVO

DOVOLENKUJTE S OZ KOVO!

Milí kováči, aj keď je dovolenková sezóna v plnom prúde, stále je tu dostatočný priestor, ako by ste mohli zaujímavu stráviť niekoľko voľných chvíľ. Jednou z možností sú aj pobyty v zariadeniach Odborového zväzu KOVO.

1/ ŠTÚROVO. Toto, z roka na rok stále obľúbenejšie letoviskok, je magnetom nielen pre domácich, ale aj zahraničných návštevníkov. Mnohí sa sem radi vracajú - nielen pre kvalitné služby a atraktívne kúpalisko, ale aj malebné mestočko, rozprestierajúce sa na brehu Dunaja, ktoré so slávnym a historicky významným Ostrihomom v blízkom Maďarsku spája Most Márie Valérie. Štúrovo okrem množstva turistických, športových a relaxačných možností ponúka aj zaujímavé kultúrne a historické výžitie, obzvlášť na ostrihomskom brehu Dunaja.

Novinkou je v tomto roku dobudované nové wellness centrum pri vstupe do areálu kúpaliska Vadaš, ktoré je prístupné aj mimo hlavnej letnej sezóny a je vhodnou alternatívou v prípade nepriaznivého počasia.

Ubytovanie sa nachádza v zrekonštruovanom rodinnom dome na pešej zóne neďaleko námestia, v bezprostrednej blízkosti známeho kúpaliska VADAŠ. Dom má kapacitu 20 lôžok v šiestich klimatizovaných izbách so sociálnymi zariadeniami a dvoma samostatnými kuchyňami. Na terase možno grilovať, parkovanie je zdarma. V blízkosti je nákupné centrum.

Cenník: Tak, ako vlni, aj teraz je to hlavnej sezóna (júl, august) na noc 14€/dospelý a 7€/dieťa od 7 do 15 rokov, v mesiacoch jún/september je to 10€/dospelý, 5€/dieťa od 7 do 15 rokov. Rekreačný poplatok - 0,70 € denne. Obsadenosť si môžete skontrolovať na web stránke www.ozkovo.sk.

2/ KRPÁČOVO- horská chata v Krpáčovskej doline na južnej strane Nízkyh Tatier ponúka zázemie pre rodiny s deťmi i víkendových chatárov. Neďaleká Bystrianska jaskyňa, vodopády Vajskovho potoka i blízke jazierko s možnosťou kúpania sa, člnkovaná či jazdy na koňoch otvárajú viaceré voľnočasové aktivity. Priaznivci golfo si môžu zahrať na 18-jamkovom golfovom ihrisku na Táľoch, vybrať sa na Tále s prírodným kúpaliskom pod hotelom Partizán, na Trangošku a Srdiečko, sedačkovou lanovkou na Kosodrevinu a Chopok, hrebeňovú túru na Dumbier alebo Dereše, či do Hronca s možným využitím atraktívnej jazdy rynchlokoľajnou lesnou železničkou, a to až do Čierneho Balugu a Vydrova. Ak je počasie neprajné, v blízkom hoteli Hydro-Krpáčovo môžete ochutnať miestnu kuchyňu, zahrať si biliard, stolný tenis, ale aj relaxovať vo fitness centre a saune.

Druhý pilier stále labilný

Druhý penzijný pilier stojí na vratkých základoch. V súkromnom systéme má 1,4 milióna Slovákov uložených už osem miliárd eur. O vízii stabilných penzií v budúcnosti však hovoriť nemôžu. Kto sa spoľahol na čisto štátne sporenie, má teraz pri odchode do dôchodku vyššiu penziu ako človek s druhým pilierom, keďže značná časť ušetrených peňazí končí v ziskových maržiach súkromných poisťovní.

Navyše, aj keď dlhodobé dôchodkové fondy penzie v sporiacej fáze každoročne zhodnocujú, tento rok je 7 z 19 fondov v strate. Ide o dôsledok obáv z protieurópskych nálad v Taliansku či z obchodnej vojny, ktorú rozpúšťa americký prezident Donald TRUMP.

Vládna strana Smer-SD napriek tomu proti stropu na penzijný vek navrhuje garantovať aj všetky tri penzijné piliere, vrátane druhého. Argumentom je, že druhý pilier pomôže riešiť problém starnutia obyvateľstva. Faktom však tiež je, že ak by sa podarilo zachovať a zvyšovať súčasnú zamestnanosť, silný II. pilier by nebol potrebný. Práve zamestnanosť v súčasnosti dvíhajú ľudia z cudziny, a to najmä zo Srbska či z Ukrajiny. Z ich plátov inkasuje štátna kasa nemalé dane, ktoré zostávajú na Slovensku.

Odpoveďou na problémy druhého piliera bola naposledy vo februári tohto roka novela, podľa ktorej si môžu nadpriemerne zarábajúci Slováci časť úspor pri odchode do penzie vybrať v hotovosti. Predtým sa druhý pilier niekoľkokrát otvoril a naposledy v roku 2015 systém opustilo vyše 150 tisíc ľudí.

Druhý pilier za trinásť rokov od svojho vzniku stále nedokáže konkurovať štátnym dôchodkom, aj keď situácia sa podľa niektorých analytíkov má o pár rokov zmeniť. Za výhodu systému sa považuje vyššie zhodnotenie peňazí, práve to sa však v súčasnosti zdrháva.

Zo šiestich garantovaných fondov druhého piliera skončili od úvodu roka v strate až štyri fondy. Od januára sa v nich penzie ľudí znehodnotili od mínus 0,059 percenta do mínus 1,739 percenta. Napriek tomu sa ľudia nemusia báť, že prídu o penzie, keďže podľa zákona musia prípadné straty uhradiť dôchodkové správcovské spoločnosti z vlastných peňazí.

„Pri dlhopisových fondoch bol pokles spôsobený rozšírením kreditných rozpätí dlhopisov z periferie Európy, za ktorým stála politická neistota, prameňiaci z rastúceho populizmu a novej vlády Talianska,“ povedal Matej VARGA, vedúci úseku riadenia investícií v Dôchodkovej správcovskej spoločnosti Poštovej banky. „Nie všetky fondy však skončili prvý polrok v mínuse.“ dodal M. VARGA. Zvyšné garantované fondy od začiatku roka skončili v miernom zisku 0,130 až 0,175 percenta.

INDEXOVÉ FONDY MENEJ

Z vlastných vreciek zaplatia stratu ľudia, investujúci v zmiešaných, akciových a indexových fondoch.

tujúci v zmiešaných, akciových a indexových fondoch. Od začiatku roka sú v strate obidva zmiešané fondy, a to mínus 0,658 percenta a mínus 1,295 percenta. „Obavy z obchodnej vojny medzi USA a Čínou vyvolali na finančných trhoch neistotu, ktorá sa prejavila v presune investícií do bezpečných aktív,“ uviedol Branislav TUŠ, manažér investičného oddelenia NN SR.

Oveľa lepšie sa už darilo akciovým fondom, kde zo šiestich v strate skončil len jeden, a to v hodnote mínus 0,398 percenta. Zvyšných päť malo zisky v rozmedzí od 0,38 percenta do 4,31 percenta. Už tradične sa najlepšie darilo indexovým dôchodkovým fondom, ktoré všetky skončili v zisku, a to v rozpätí od 0,615 percenta do 4,806 percenta. „Väčšina dôchodkových fondov dosiahla pozitívne zhodnotenie. To je spôsobené tým, že trom rozvinutým krajinám sa, naopak, darí a väčšina dôchodkových fondov investuje práve tam,“ upozornil Miro KOTOV, vedúci oddelenia správy aktív Allianz SDSS. Podľa neho sa najhoršie v tomto roku zatiaľ darí finančným nástrojom rozvíjajúcich sa európskych periférnych trhov.

No aj ziskové fondy zarábajú oveľa menej ako v minulosti. Pár rokov dozadu ročná výkonnosť indexových fondov prekonávala hodnotu 25 percent. Za obrovskými ziskami z minulých rokov stojí tlačenie peňazí, ktorého koniec je v Európskej únii naplánovaný na záver tohto roka. Zároveň v lete roku 2019 plánuje Európska centrálna banka začať postupne dvíhať základnú úrokovú sadbu. Na výraznejšie zhodnotenie si však budeme musieť počkať.

PRVÝ VERZUS DRUHÝ PILIER

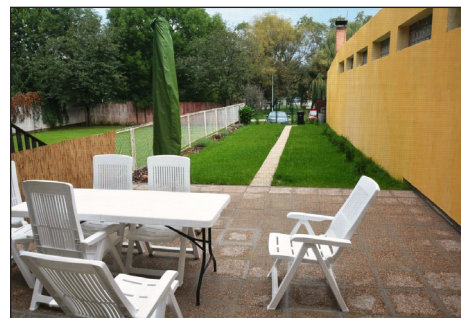
Od budúceho roka majú štátne dôchodky priemerne vzrásť o 8,6 eura. Zároveň už v decembri 2019 sa začne transformácia vianočného príspevku na trinásť dôchodok, ktorý má byť v polovičnej výške priemerného dôchodku. V takom prípade by každý penzista s príchodom Vianoc dostal navyše 220 eur. Vláda razantnejšie zvyšovanie dôchodkov obhajuje dobrými hospodárskymi výsledkami a rekordne nízkou nezamestnanosťou.

Podľa Štatistického úradu SR zamestnanosť v prvom štvrtroku 2018 v porovnaní s prvým štvrtkom 2017 stúpla o 2,2 percenta, na 2,39 milióna ľudí. Aj v ďalších mesiacoch domáce firmy prijímali nových ľudí a len v mesiaci jún sa počet zamestnancov zvýšil o 35 tisíc. **Rekordne vysoký počet pracujúcich ľudí zvyšuje príjmy Sociálnej poisťovne a vytvára priestor**

Ubytovanie je v štyroch útulne zariadených izbách s kapacitou až 14 osôb. Vzhľadom k tomu, že každý návštevník si musí stravu zabezpečiť sám, je mu k dispozícii moderne zariadená kuchyňa s jedálňou. K spríjemneniu celého pobytu poslúži aj spoločenská miestnosť vybavená krbom a samozrejme TV prijímačom.

Cenník: V sezóne júl – september je to 80€ za celú chatu na noc, mimo sezóny je to 90€ za chatu na noc, rekreačný poplatok 0,66 € denne za osobu. Osobitné sadzby sú v čase Vianoc a Silvestra- viac sa o nich dozviete na www.ozkovo.sk.

V oboch prípadoch si termíny treba overiť a objednať u p. I. PAVLOVIČA - tel. číslo: 02/55 56 57 61, mobil - 0903 715 912, e-mail: pavlovic@ozkovo.sk.

na vyššie štátne penzie. Minulý rok príjmy Sociálnej poisťovne vzrástli takmer o 600 miliónov eur.

Druhý pilier aktuálne nevie ponúknuť taký štedrý rast ako štátne penzie. Väčšina ľudí si totiž kupuje takzvané neindexované dôchodky, ktorých hodnota sa rokmi nijako nezvyšuje. **V takom prípade, ak si niekto kúpi súkromnú penziu vo výške 100 eur, bude ju poberať v nezmenenej výške až do smrti.** O dvadsať rokov sa však za sto eur bude dať kúpiť približne o polovicu menej potravín ako dnes. Aj to len v prípade, ak EÚ nezažije obdobie prudkého rastu cien, napr. ako dôsledok prípadnej hospodárskej krízy.

NÍZKE SÚKROMNÉ DŮCHODKY

Ľudia v druhom pilieri aktuálne poberajú nižšie dôchodky ako penzisti, spoliehajúci sa len na štát.

Napríklad človek s priemernou mzdou, ktorý v roku 2005 vstúpil do druhého piliera a teraz odchádza do penzie, môže mať našetrených asi 7 360 eur. Z tejto sumy si môže kúpiť doživotný súkromný dôchodok vo výške 21 eur a zvyšných 376 eur mu bude aj naďalej vyplácať štát. Kombinovaný dôchodok z druhého a prvého piliera bude vo výške 397 eur.

Ak by sa priemerne zarábajúci človek spoliehal len na štát, poberal by z prvého piliera penziu vo výške 422 eur. V tomto prípade tak strata na vstupe do druhého piliera predstavuje sumu 25 eur za mesiac.

Aktuálne sa druhý pilier opätli len nadpriemerne zarábajúcim ľuďom. Tí síce musia počítať s nižšou štátnou penziou, ale na druhej strane si môžu z II. piliera vybrať všetky penzie a následne ich ľubovoľne minúť. Napríklad človek, zarábajúci dvojnásobok priemernej mzdy, čo je suma 1 908 eur v hrubom, bude môcť po odchode do penzie ľubovoľne minúť 15 tisíc eur.

Druhý pilier možno začne byť výhodný po tom, čo prudko narastie počet dôchodcov a štát si už nebude môcť dovoliť vyplácať také štedré dôchodky ako dnes. V súčasnosti totiž na jedného dôchodcu pripadá priemerne 1,6 zamestnanca, v roku 2060 to má byť podľa rôznych štúdií len 0,9 zamestnanca. Tento problém však môže rokmi vyriešiť väčšie otvorenie slovenského pracovného trhu cudzincom z Ukrajiny, zo Srbska, či z Vietnamu. Pomocť môže aj v Európskej únii diskutované zdanovanie robotov.

Stabilita penzijného systému závisí aj od odvodov. Každý pracujúci človek odvádza zo svojej mzdy 18-percentné dôchodkové odvody. Tieto penzie sú v prvom pilieri použité na vyplácanie penzií súčasných dôchodcov. V prípade ak vstúpi do II. piliera, klesne výška odvodov do prvého piliera na 13,5 percenta a zvyšných 4,5 percenta pôjde na súkromný účet pracujúceho človeka v II. dôchodkovom pilieri. Tam sa penzie na základe výberu sporiteľa môžu zhodnocovať v dlhopisových, zmiešaných, akciových a indexových fondoch.

B.Toma, pravda.sk

25 ROKOV OZ KOVO – súťazte s nami!

V tomto roku si Odborový zväz KOVO pripomína 25. výročie svojho vzniku.

Preto sme v kováckych Prioritách pre vás pripravili súťažný kvíz o zaujímavé ceny. Až do decembra 2018 budú v každom z vydaní Priorít zverejnené súťažné otázky, súvisiace so vznikom či pôsobením Odborového zväzu KOVO.

Vašou úlohou je - najneskôr do 25. dňa nasledujúceho mesiaca - poslať na naše otázky správne odpovede, a to prostredníctvom sms správy, e-mailu alebo písomne na adresu našej redakcie. Každý mesiac potom vyžrebujeme jedného víťazcu, ktorý od nás dostane tričko s logom 25.rokov OZ KOVO a spomienkový predmet.

Krížovky s úsmevom

Vyčerpaný lovec sa trmáca divočinou, keď tu na jednej čistine vidí malé táborisko a dvoch mužov ako sedia pri ohni. Doviele sa k nim, s úľavou si vydýchne a hovorí: - Som veľmi rád, že vás vidím. Pred tromi dňami som zabľúdil... - Veľmi sa neradujte. My sme... (Dokončenie tvorí tajničku krížovky.)			tvrdá stupnica	Jozef (dom.)	druh drogy	obkrútilo	2. časť tajničky	zvýšený tón E
	uprosil (expr.)	1. časť tajničky	mieseniť spracuj doložím dôkazmi					
časť kónského postroja				záhyb (hovor.) Ida (dom.)				saním odčerpať
maorčina					číselná lotéria značka iónia			
odymia, okadia						rolnícke družstvo Koloman (dom.)		
malé dláto						drozd, po česky obyvateľ Dánska		
lúhujú (zastar.)					vo vlastnom byte však, všakže			
plán, úmysel				veľmi silne hriať robiť blaženým				
kórejské mužské meno				brnknutie (bás.) nejaký, volajaký			myklo (expr.)	obsial
značka hliníka			skr. štátu Alabama ston (zried.)			mužské meno Ondrej (dom.)		
lesklo, ligotavo						skr. riadnejšej strely čln na Rýne		
Pomôcky: kamala, Kim, aak, fald	EČV Popradu	3. časť tajničky skr. rádiový lokátora						
presakovala								
napíňať					okolo, vokol (bás.)			

Všetci účastníci, ktorí správne odpovedia na naše otázky, budú zároveň zaradení do záverečného žrebovania o hodnotné ceny. Toto žrebovanie sa uskutoční koncom decembra za prítomnosti podpredsedníčky Rady OZ KOVO

Moniky BENEDEKOVEJ, ktorá našu súťaž zastrešuje.

O ČO SÚŤAŽÍME?

1. cena - kvalitný tablet;
2. cena - 1TB externý disk;
3. cena - 2200 mAh power banka (externá nabíjačka na mobily, tablety či PC).

Ak sa teda chcete zapojiť do našej súťaže, píšete na adresu: **Redakcia Priority,**

ČSA 25, 974 05 Banská Bystrica; e-mailujte na: fakova@ozkovo.sk

a sms-kujte na mobilné číslo: **0911 394 318**

Nezabudnite na heslo „25 rokov OZ KOVO“ a tiež na vaše meno, adresu či kontakt, na ktorom vás zastihneme!

ODPOVEĎ NA 5. SÚŤAŽNÚ OTÁZKU: V piatok kole našej súťaže sme sa pýtali, či viete, čím sa zaoberala petícia, ktorú OZ KOVO odštartovalo v októbri minulého roka a po vyzbieraní viac ako 126 tisíc podpisov od občanov SR ju zástupcovia zväzu vo februári odovzdali v parlamente predsedovi Národnej rady SR, A. Dankovi?

Ak ste odpovedali, že **cieľom petície bolo, aby sa poslanci parlamentu začali zaoberať tzv. „zastropovaním“ veku odchodu do dôchodku na hranicu 64 rokov, odpovedal ste správne.**

Tričko s logom 25.výročia OZ KOVO a spomienkové pero získava **p. Š. Marcisak z Gynova - srdečne blahoželáme!** Nášho víťazcu spolu s ostatnými autormi správnych odpovedí zároveň zaradujeme do záverečného – decembrového žrebovania o vyššie uvedené hodnotné ceny.

6. SÚŤAŽNÁ OTÁZKA: Viete, aká je hlavná kompetencia (právomoc) odborov?

Tešíme sa na vaše odpovede a držíme palce!

NA ZASMIATIE ...

Rozprávajú sa dvaja priatelia: „Včera som nebol až taký opitý!“

„Och, vôbec! Vzal si sprchovú hlavicu do náručia a hovoril si jej, aby prestala plakať!“

xxxxx

Príde blondína do predajne zeleniny a ovocia a pýta sa: „Prosím vás, to oranžové je čo?“

„To sú pomaranče“, odpovedá predavač.

„Tak mi, prosím, dajte kilo, ale každý pomaranč zabaľte osobitne.“

Predavač nekomentuje a balí. O chvíľu sa blondína opäť pýta: „A na tamojej polici máte čo?“

„To sú hrušky“, odvetí predavač.

„Tak mi dajte kilo, ale zabaľte ich osobitne,“ povie blondína a opäť sa rozhlíada po obchode. Predavač ju pritom ukradomky pozoruje. Keď sa jej pohľad zastaví na najbližšom regály, začne kričať: „Slečna, to, kam sa pozeráte, sa volá mak! Ale ten je už vypredaný!!!“

xxxxx

V škole sa učiteľka pýta žiakov, kde pracujú ich otcovia.

„Jožko, kde pracuje tvoj otec?“

„Môj otec je stomatológom v agrárnej spoločnosti.“

„Ako? Nerozumiem, hovor zrozumiteľnejšie.“

„Opravuje zuby na hrabliach.“